

Kontroverze glede integracije: integracijski proces kot problematičen koncept sodobne družbe

Atrij ZRC SAZU, petek 14. januar 2011 ob 17.00 uri

»Proces integracije« je v sodobni, t.i. multikulturni družbi večinoma razumljen kot samoumevni koncept in je kot takšen postal vsesplošno sprejet pojem v javnem diskurzu. Po večini se ga dojema kot nujni proces »vključevanja«, »prilagajanja«, »privajanja« tujcev, priseljencev, manjšin in nasploh vseh »ne-domačinov« večinski družbi/državi/naciji. Turški priseljenci v Nemčiji naj se naučijo nemško, Romi v Italiji naj ne izgledajo zapuščeno, afriški priseljenci v Franciji naj bodo bolj civilizirani. Muslimani v Evropi naj spoštujejo njeno krščansko tradicijo. Balkanci naj se prilagodijo vrednotam EU. Politična elita svojo moč neredko utrjuje ravno na banalnem populizmu, ki koketira z vulgarnim nacionalizmom po principu »en narod, ena država«, civilna družba in stroka pa se ji dostikrat ne znata zoperstaviti z resničnimi koncepti temveč le z ne-mišljenjskimi obliži, kot je denimo zahteva po prijaznejši integraciji – tako vsakršna debata namesto radikalnega premišljevanja resničnih problemov izzveni v razpravi o stopnjah, načinih in oblikah integracijskega procesa.

Le redki se sprašujejo kaj integracija v svojem bistvu pravzaprav pomeni. Mar ne gre za izključujoč koncept, ki ravno legitimira in poudarja delitev na »naše« in »druge«, na »večino« in »manjšino«, »prišleke« in »domačine«, in s svojimi pretkanimi mehanizmi prehaja v humanitarni koncept sprejemanja, tolerance, strpnosti, ki je pravzaprav zamaskirana utrdba neenakosti in nepravilnosti? Ali s sprejemanjem tega koncepta, kot pozitivnega ali celo nevtralnega, ne pristajamo na umetno delitev na državljane in nedržavljanke, tiste ki so tu »od vekomaj«, in one, ki so tu le kratek čas, na »avtohtone« in »neavtohtone«, in tako prispevamo k trajnem ohranjanju drugih v stalnem, hermetično zaprtem statusu Drugega?

V Sloveniji je to vprašanje aktualno predvsem v post-jugoslovanskem kontekstu, kjer se soočamo s pretresljivim problemom izbrisa, paradoksom nepriznavanja manjšinskega statusa pripadnikom nekdanje skupne države, posebej aktualna pa je tudi problematika tujih, predvsem bosanskih delavcev v gradbeništvu. Pred kratkim je izšla knjiga »Migranti v Sloveniji – med integracijo in alienacijo« (ur. Karmen Medica, Goran Lukič in Milan Bufon), ki temeljito premišljuje vprašanje integracije; na Mirovnem inštitutu je bil uspešno zaključen projekt »Perspektive za integracijo migrantov iz 'tretjih držav' in njihovi položaji na trgu dela: k politikam in delovanju«, trenutno se izvaja projekt »Integracija otrok beguncev in prosilcev za azil v izobraževalnem sistemu držav članic EU in na Balkanu«; v Centru za mirovne studije iz Zagreba pa so ravnokar končali z obsežno raziskavo »Stopnja usklajenosti med zakonodajo in prakso hrvaških institucij s pravnim redom EU na področju azila in t.i. ilegalnih migracij«. Eden od poskusov kritičnega premišljevanja vprašanja integracije je tudi vzpostavitev Migracijskega foruma v Ljubljani in nenazadnje tudi oblikovanje Pobude za REKOM.

O tem kako razumejo problem vsesplošne normalizacije pojma integracije oz. zagate integracijskega procesa bodo spregovorili:

- dr. Mojca Pajnik, raziskovalka na Mirovnem inštitutu in predavateljica na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani,
- dr. Karmen Medica, predavateljica na FHŠ Koper in raziskovalka na ZRS Koper,
- Goran Lukič, samostojni svetovalec Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za socialno področje, zaposlovanje in migrante,
- Jovana Mihajlovič Trbovc, mlada raziskovalka na Mirovnem inštitutu in koordinatorica Pobude za REKOM v Sloveniji,
- Emina Bužinkić, raziskovalka, voditeljica programa Azil in migracije v Centru za mirovne studije iz Zagreba.

Omizje bo moderirala dr. Veronika Bajt, raziskovalka na Mirovnem inštitutu.

Omizje je del projekta »Manjšine za manjšine« in spremljevalni dogodek razstave »Kdo je tebi Reihl Kir«, vsebinsko ga je zasnovala vodja projekta Lana Zdravković. Projekt »Manjšine za manjšine« podpira Evropska komisija.